

บทบาทของหน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาแก่สตรีไทย
เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

นางสาวสุธิดา แสนสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-399-2

009473

117963436

ROLES OF GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS IN EDUCATING
THAI WOMEN FOR ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT

Miss Sutida Sansookh

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements
for The Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education
Graduate School
Chulalongkorn University
1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์   บทบาทของหน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาแก่สตรี
ไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม
ชื่อนิสิต   นางสาวสุชิตา แสนสุข
อาจารย์ที่ปรึกษา   ศาสตราจารย์คุณดวงเดือน พิศาดบุตร
ภาควิชา   สारตักศึกษา
ปีการศึกษา   2526

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของหน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาแก่สตรีไทย เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับบทบาทของหน่วยงานในการให้การศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบพรรณนักรายละเอียด คือการวิจัยเอกสาร และสำรวจ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาล 10 แห่ง จำนวน 242 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากหน่วยงานรัฐบาลที่มีบทบาทในการให้การศึกษาแก่สตรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและมาตราส่วนประเมินค่า วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลมีความเห็นว่าหน่วยงานรัฐบาลมีบทบาทในการให้การศึกษาแก่สตรีเพื่อส่งเสริมการประหยัดในระดับมากในด้านคหกรรม การประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้

2. เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลมีความเห็นว่าหน่วยงานรัฐบาลมีบทบาทในการให้การศึกษาด้านอาชีพเพื่อส่งเสริมการเพิ่มพูนรายได้ในระดับมากในด้านคหกรรม ทัศนกรรม และอุตสาหกรรมในครอบครัว

3. เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลมีความเห็นว่าหน่วยงานรัฐบาลมีบทบาทในการให้การศึกษาด้านอาชีพเพื่อให้ยึดเป็นอาชีพในระดับมากในด้านคหกรรม

4. เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลมีความเห็นว่าหน่วยงานรัฐบาลมีบทบาทในการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมในระดับน้อย

5. เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลมีความเห็นว่าหน่วยงานรัฐบาลมีปัญหาและอุปสรรคในการให้การศึกษาแก่สตรีไทยในระดับมากในเรื่อง

(1) มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานมาก ใช้เวลานาน

(2) ขาดการร่วมมือประสานงานกันอย่างแท้จริง

(3) งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ

(4) ไม่มีการนำผลการประเมินการประเมินงานมาใช้ปรับปรุงงาน

(5) ผู้บังคับบัญชาไม่เข้าใจการทำงานอย่างแท้จริง

(6) หาดลาดยาก

(7) ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้ เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละหน่วยงานและห้องที่ได้

(8) สตรีไม่มีเวลารับการฝึกอบรม

(9) สตรีไม่เห็นความสำคัญ และไม่สนใจมารับการอบรม

(10) บุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่หลายอย่าง

(๑๑) ขาดบุคลากรติดตามผล

Thesis Title   Roles of Governmental Organizations in
                                 Educating Thai Women for Economic and Social
                                 Development.

Name   Miss Sutida Sansookh

Thesis Advisor   Professor Khun Duangduen Bisalputra

Department   Foundations of Education

Academic Year   1983

ABSTRACT

Purposes

The purposes of this research was

1. To study the roles of governmental organizations in educating Thai women for economic and social development.
2. To study the opinions of governmental officers regarding educating Thai women for economic and social development.
3. To study the problems and obstacles governmental organizations face in educating Thai women for economic and social development.

Procedure

This study employed an analytic description which included documentary study and survey. The subjects in this study were two hundred forty-two governmental officers who were randomly selected from ten governmental organizations. A questionnaire with checklists and rating scales was used, and percentages, arithmetic means and standard deviations were calculated for

the results.

Results

1. The governmental officers' opinions concerning the roles of governmental organizations in educating Thai women for economizing were at high levels for home economics and making things from unused materials.

2. The governmental officers' opinions concerning the roles of governmental organizations in educating Thai women for increasing income were at high levels for home economics, handicrafts and domestic industry.

3. The governmental officers' opinions concerning the roles of governmental organizations in educating Thai women for having careers were at high levels for home economics.

4. The governmental officers' opinions concerning the roles of governmental organizations in educating Thai women for social development were at low levels.

5. The governmental officers' opinions concerning problems and obstacles in educating Thai women were at high levels for the following items

- (1) The operation had too many steps and also took too long.
- (2) Lack of co-ordination.
- (3) Operating budget was insufficient.
- (4) No use of evaluation to improve work.
- (5) The heads of departments didn't understand the work.

- (6) Women found marketing inconveniently.
- (7) The governmental organizations couldn't distribute a budget for each organization or each district properly.
- (8) Women rarely had time for educational services.
- (9) Women didn't see the importance of and didn't pay attention to educational services.
- (10) The officers had too many responsibilities
- (11) Lack of officers to follow up educational services.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากท่าน ศาสตราจารย์
คุณดวงเดือน พิศาลบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา
แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงขอบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเสมอมา
ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและสำนึกในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง
ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล คุณพิงพิศ
คุลยพัชย์ และคุณเค็อนเพ็ญ สังชะฤกษ์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ
เพื่อความเหมาะสมของแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้
การสนับสนุนการศึกษา ให้ความรัก และกำลังใจอบอุนตลอดมา ตลอดจนครูบา-
อาจารย์ที่เปี่ยมล้นไปด้วยความเมตตากรุณาต่อผู้วิจัยอีกด้วย จึงขอกราบขอบพระคุณ
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สุชิตา แสนสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉก
กิตติกรรมประกาศ	ญ
สารบัญตาราง	ท
บทที่	

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ของการวิจัย	7

2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูมิหลังของปี่สตรีสากล	9
การดำเนินงานด้านพัฒนาสตรี	14
แผนพัฒนาเกี่ยวกับสตรี	17
การศึกษากับการพัฒนาสตรี	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36

3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเอกสาร	48
การสำรวจ	48
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	49

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
4 การวิจัยเอกสาร การสำรวจ และผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ผลการวิจัยเอกสาร บทบาทของหน่วยงานรัฐบาลในการให้ การศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	
- กระทรวงศึกษาธิการ	
กรมการศึกษานอกโรงเรียน	56
กรมอาชีวศึกษา	81
กรมสามัญศึกษา	100
- กระทรวงมหาดไทย	
กรมการพัฒนาชุมชน	105
กรมประชาสัมพันธ์	136
กรมราชทัณฑ์	162
กรมแรงงาน	178
สำนักงานเรจวิคพัฒนาชนบท	191
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
กรมส่งเสริมการเกษตร	197
- กระทรวงสาธารณสุข	
กรมอนามัย	213
- กระทรวงอุตสาหกรรม	
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	241
สรุป	255
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ	272
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	290

บทที่

หน้า

อภิปรายผล	295
สรุปและขอเสนอแนะ	314
บรรณานุกรม	320
ภาคผนวก ก	338
ประวัติผู้เขียน	355

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน	51
2 จำนวนผู้สำเร็จหลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างฝีมือ 1 ปี	88
3 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมและหน่วยฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น	97
4 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมและหน่วยฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่	98
5 จำนวนหญิงที่เข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์	142
6 จำนวนผู้พ้นจากการสงเคราะห์จำแนกตามผลการติดตามครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2522	144
7 ระดับเชาวน์ปัญญาของผู้รับการสงเคราะห์	145
8 จำนวนหญิงที่เข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคเหนือ	152
9 จำนวนเด็กหญิงที่ได้รับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงของกรมประชาสงเคราะห์	155
10 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาวิชาสามัญของทัณฑสถานหญิงปี 2523	167
11 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรของกองฝึกอบรม กรมแรงงาน	184
12 จำนวนผู้รับการอบรมที่มีใบช่างของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน	190
13 จำนวนผู้รับการอบรมตามโครงการส่งเสริมอาชีพ รพช.	194
14 จำนวนสตรีที่มารับบริการที่ศูนย์อนามัยแม่และเด็ก	236
15 จำนวนผู้รับการฝึกอบรมของกองอุตสาหกรรมสิ่งทอในปี 2524	243
16 จำนวนผู้รับการฝึกอบรมสตรีของกองอุตสาหกรรมในครอบครัว	247

17	หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพของกองส่งเสริมหัตถกรรมไทย	250
18	สถานภาพทั่วไปของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาล	273
19	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับบทบาท ของหน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อ ส่งเสริมให้ประหยัด	275
20	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับบทบาทของ หน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อส่งเสริมการ เพิ่มพูนรายได้ให้ครอบครัว	276
21	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับบทบาทของ หน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาแก่สตรีเพื่อส่งเสริมให้ยึด เป็นอาชีพ	277
22	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับบทบาทของ หน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อพัฒนาสังคม	278
23	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาของ หน่วยงานรัฐบาลในการบริหารงาน (ในฐานะผู้บริหาร) . . .	281
24	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาของ หน่วยงานรัฐบาลในการบริหารงาน (ในฐานะผู้บังคับบัญชา)	282
25	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาของ หน่วยงานรัฐบาลในการฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มสตรี . . .	283
26	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาของ หน่วยงานรัฐบาลในด้านหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพ . . .	284
27	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาของ หน่วยงานรัฐบาลในด้านกลุ่เป้าหมายของการฝึกอบรม . . .	285
28	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาของ หน่วยงานในด้านบุคลากร	286

29	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาของ หน่วยงานรัฐบาลในคานงประมาณ	287
30	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาของ หน่วยงานรัฐบาลในการประเมินผลการดำเนินงานให้การศึกษา แก่สตรี	288
31	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาของ หน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาตามวิชาชีพ	289